

PERSBERICHT

SLAPP: modelwet tegen misbruik van procedures en schadeclaims

Alle lidstaten van de Europese Unie moeten uiterlijk in mei 2026 de Europese richtlijn tegen zogenaamde SLAPP's in een nationale wet omzetten. Experts van de Belgische anti-SLAPP-werkgroep hebben een modelwet klaar voor de federale regering en het parlement.

SLAPP staat voor *Strategic Lawsuit Against Public Participation*. SLAPP's misbruiken juridische procedures om kritische stemmen te intimideren, zodat die zich niet langer publiek durven uit te spreken. De bedoeling van een SLAPP'er (eiser) is niet zozeer om het proces te winnen, maar veeleer om de verweerder het zwijgen op te leggen en het publieke debat in de kiem te smoren.

Recente voorbeelden van SLAPP's zijn er in overvloed. Bekende voorbeelden zijn de zaken tegen viroloog Marc Van Ranst, Knack-journalist Dirk Draulans, de onderzoeksjournalisten van Apache en het magazine MO*, de vordering van de minister van Binnenlandse Zaken tegen Sudmedia en de reeks van zaken tegen journalist David Leloup. Maar ook tal van milieu- en burgerinitiatieven zijn verwikkeld geraakt in dergelijke burgerlijke of strafzaken. Een kras voorbeeld is ook een vastgoedmakelaar die een groep ontevreden klanten bedreigt met een forse schadeclaim als ze online nog kritiek op hem publiceren.

Veel van die dure SLAPP-procedures draaiden gelukkig uit op een afwijzing van de vordering of een vrijspraak. Maar slechts heel uitzonderlijk werd de SLAPP'er (de eiser) zelf veroordeeld voor zijn tergend en roekeloos geding. Bovendien zijn er ook talloze voorbeelden van journalisten, media of ngo's die na dreigementen van een SLAPP'er artikels of publicaties verwijderden om proceskosten en lange procedures te vermijden.

Eind 2022 werd in België een anti-SLAPP-werkgroep opgericht die een zo breed mogelijke omzetting van de Europese richtlijn en bescherming van de slachtoffers van SLAPP nastreeft. De werkgroep telt een veertigtal leden: academici, advocaten, ere-magistraten, vertegenwoordigers uit de media en burgerinitiatieven en ngo's. De website <https://www.slapp.be/nl> biedt informatie over het SLAPP-fenomeen, met onder meer internationale en Belgische voorbeelden.

De werkgroep heeft een modelwet met anti-SLAPP-maatregelen uitgewerkt. De modelwet gaat verder dan de loutere omzetting van de Europese anti-SLAPP-richtlijn. De wet bevat immers ook aanbevelingen van zowel de Verenigde Naties, de Raad van Europa als de Europese Commissie. Het gaat onder meer om maatregelen om de waakzaamheid voor SLAPP's aan te scherpen en slachtoffers beter te begeleiden. De federale regering en minister van Justitie Annelies Verlinden en het parlement kunnen hiermee meteen aan de slag om tegen 2026 de Europese richtlijn in een belangrijke Belgische wet te gieten.

De anti-SLAPP-werkgroep werkt tegelijk ook aan initiatieven om het dreigen met een SLAPP aan te pakken. Soms komt er geen rechtszaak, maar blijkt dreigen met een procedure inderdaad al voldoende om kritische stemmen tot zwijgen te dwingen.

De belangrijkste kenmerken van de modelwet:

- mogelijkheid van snelle afwijzing door de rechter van een duidelijk ongegronde SLAPP-eis (binnen 30 dagen)
- financiële borgstelling door de eiser (SLAPP'er), zodat de verweerder die het proces wint zeker is van effectieve schadeloosstelling door de eiser
- duidelijke criteria en indicatoren die de rechter helpen om een vordering als SLAPP te kwalificeren en de eiser te veroordelen voor misbruik van procedure

- boetes tot 25.000 EUR voor de SLAPP'er, schadevergoeding en compensatie van de proceskosten voor de verweerder
- de mogelijkheid om beslissingen uit derde landen, die volgens de Belgische wet als SLAPP gelden, in België niet uit te voeren
- bewustmakingscampagnes, opleidingen en informatievoorziening over SLAPP's in België, in samenwerking met onder andere het FIRM (Federaal Instituut voor de Rechten van de Mens).

Link naar de modelwet

- Nederlandse versie: www.slapp.be/nl/voorstellen
- Franse versie: www.slapp.be/fr/propositions

Website: <https://www.slapp.be/nl>

Nieuwsberichten: <https://www.slapp.be/nl/nieuws> en <https://www.slapp.be/nl/feed-archieff>

RSS Feed: <https://www.slapp.be/nl/rss.xml>

Voor nadere informatie, mail naar info@slapp.be

Zie ook het artikel in de Juristenkrant van 12 februari 2025 “Nieuwe minister van Justitie kan meteen werk maken van anti-SLAPP-wetgeving”, waarin meer toelichting wordt gegeven bij dit voorstel voor een anti-SLAPP-wet: www.slapp.be/slappadd/JK20250212.pdf